

TID FÖR *bättre vatten*

Vad innehåller Vattenmyndighetens nya åtgärdsprogram? (fokus på kommunerna)

Mats Wallin
Vattenmyndigheten
Norra Östersjön

Länsstyrelser i samverkan

5 Vattendistrikt

utifrån avrinningsområdets gränser

5 Vattenmyndigheter

som hör till 5 länsstyrelser

5 Vattendelegationer

som fattar beslut

21 beredningssekretariat

en på varje länsstyrelse

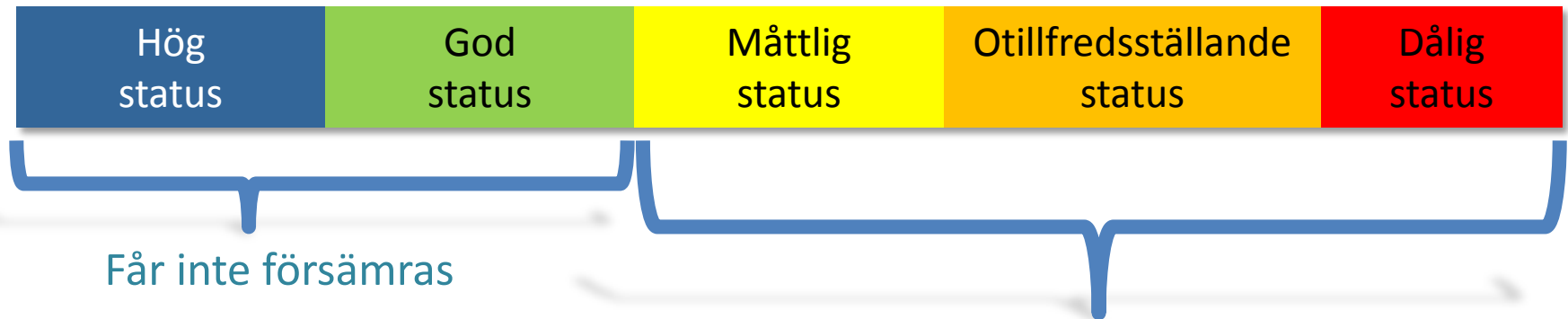

Havs- och vattenmyndigheten och SGU vägleder

Mål – God status 2015

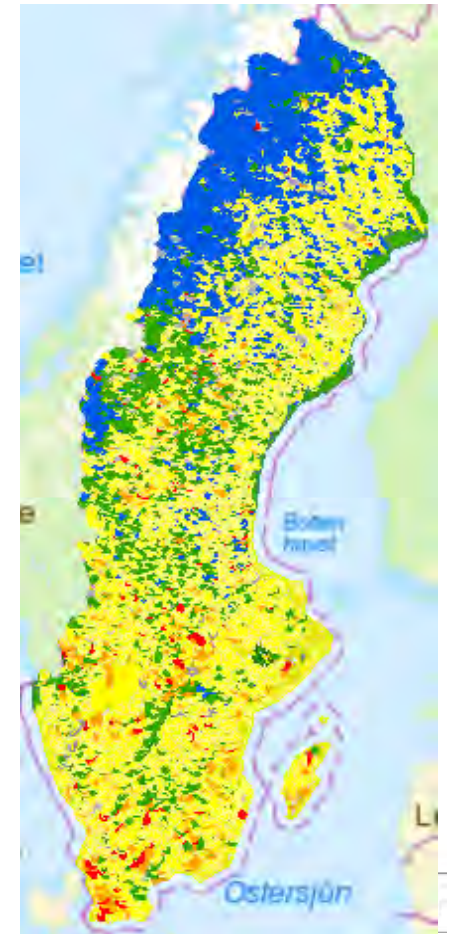
- Målet är inte naturliga eller ursprungliga förhållanden!
- God status inkluderar hållbar livsmedels- och energiproduktion och hållbar tillväxt!

Vatten som omfattas av åtgärdsprogrammet

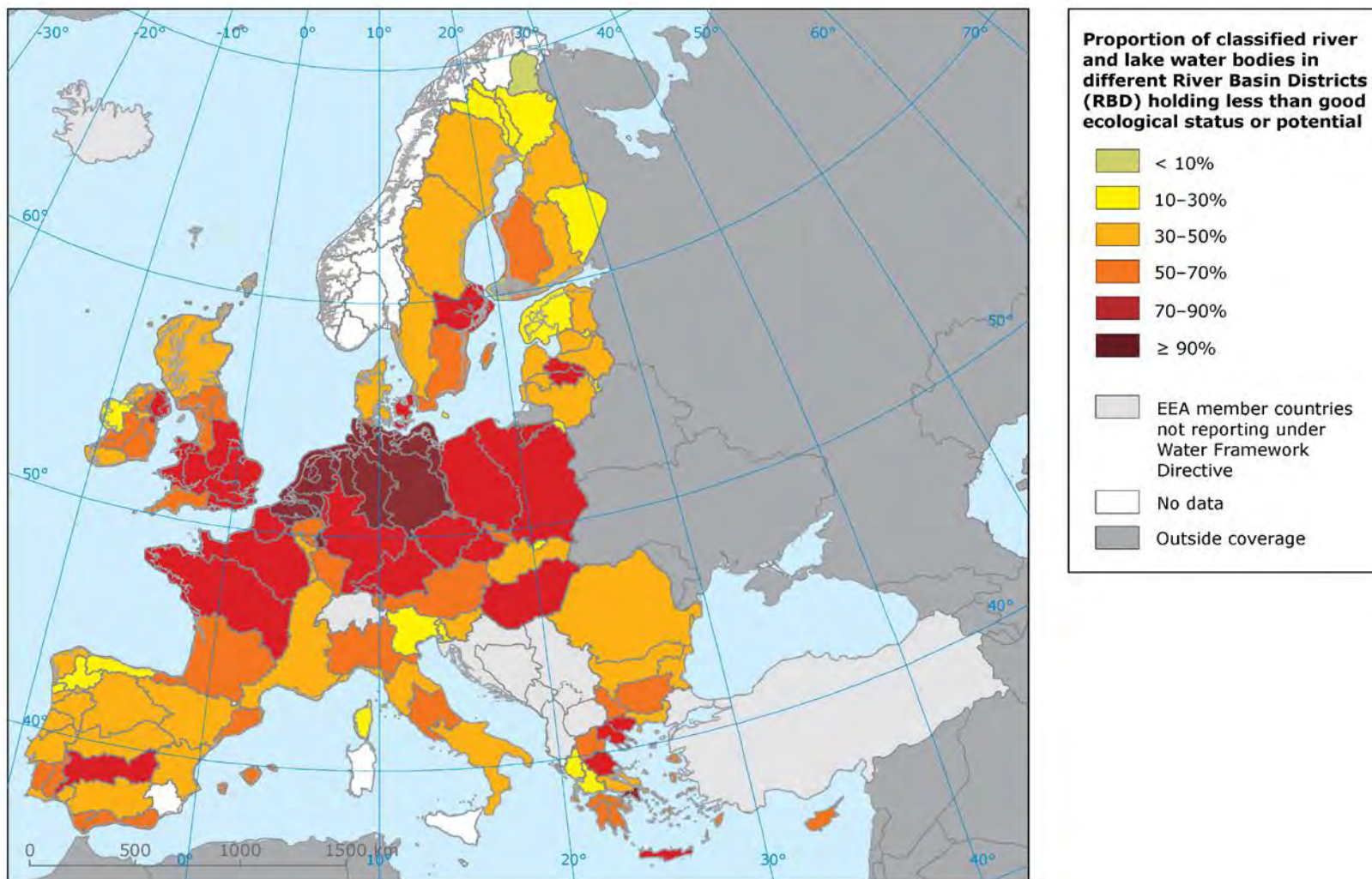

Varför ska vi göra åtgärder – har vi inte redan Europas bästa vatten?

Andel sjöar och vattendrag med sämre status än god

Tillgång och kvalitet på dricksvatten inte långsiktigt säkrad!

Dricksvattenutredningen:

- *Tillgången på dricksvatten av god kvalitet grunden för samhällsutveckling och god folkhälsa.*
- *Såväl kvalitet som kvantitet måste säkras i hela landet. Så är inte alltid fallet idag.*

PFAS?

Cryptosporidium?

Vad innebär god vattenstatus?

- Långsiktigt säkrad dricksvattenförsörjning
- Fungerande och friska akvatiska ekosystem
- Fisk kan konsumeras utan hälsorisker
- Badvatten av god kvalitet
- Naturligt översvämningsskydd
- Naturlig näringsretention
- Hållbar tillväxt!
- En attraktiv kommun att bo i!

Behöver eller ska kommunerna?

Miljöbalken kapitel 5:

- 4-6 § VM beslutar om de åtgärder som myndigheter eller kommuner behöver vidta för att miljökvalitetsnormerna ska följas.
- 8 § Kommuner och myndigheter ska inom sina ansvarsområden vidta de åtgärder som behövs.

ÅTGÄRDSPROGRAM 2015-2021

Vi riktar oss till **18** myndigheter
21 länsstyrelser
och **290** kommuner med ett
80-tal åtgärder

KUSTBEVAKNINGEN

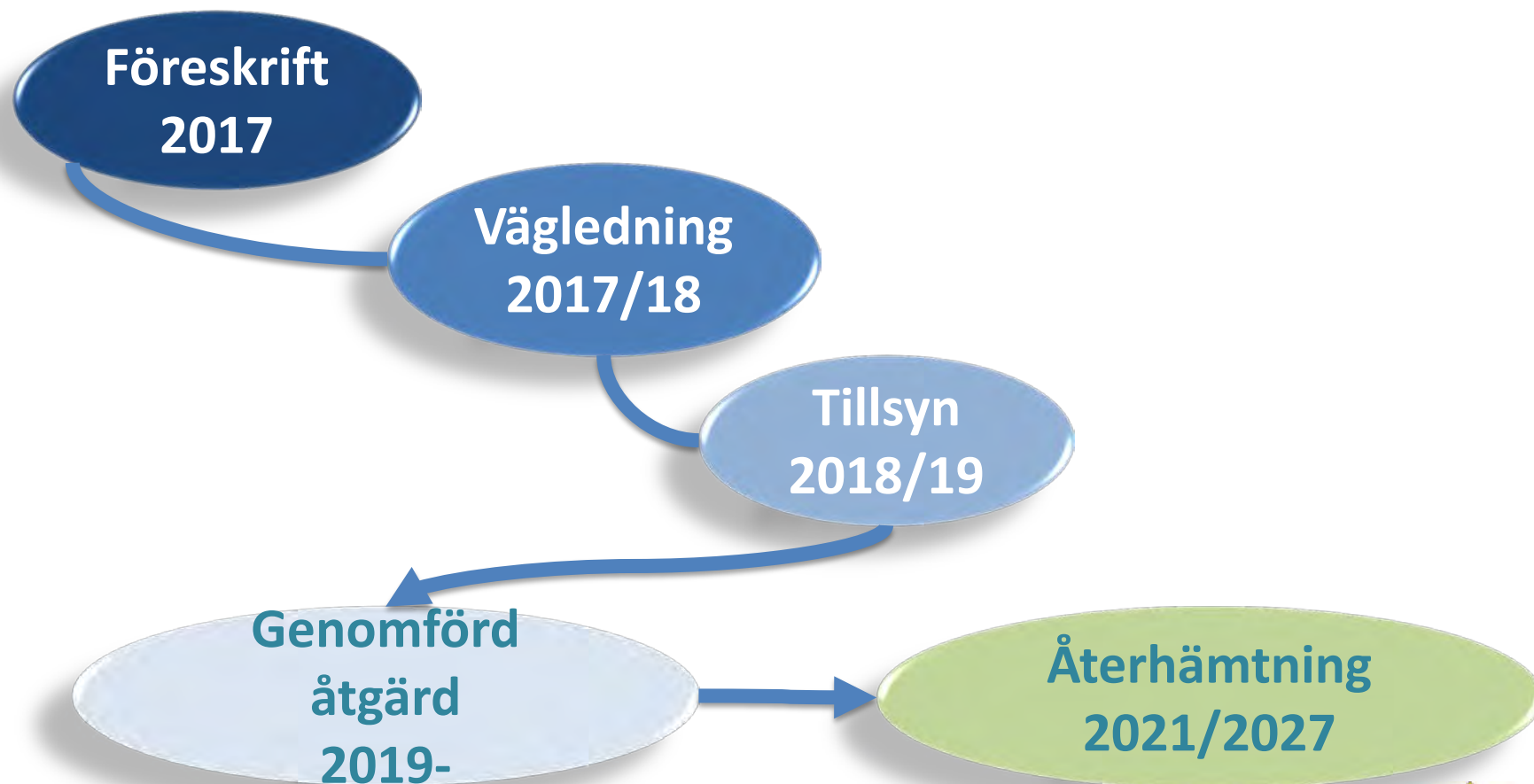

Sveriges
kommuner

Den blå tråden, VEM, VAD, NÄR?

...som ska leda till fysiska åtgärder...

Strukturkalkning

Tvåstegsdike

Dagvattendamm

Fisktrappa

Rätt utformad vägtrumma

Kommunerna behöver...

- ✓ Säkerställa långsiktigt skydd för nuvarande och framtida **dricksvattenförsörjning**
- ✓ Utforma **översikts- och detaljplaner** och prövning enligt PBL så att MKN kan följas
- ✓ Upprätta **vatten- och avloppsvattenplaner**
- ✓ Utveckla strategier för hantering av **dagvatten**.
- ✓ Inventera **vandringshinder för fisk** och andra vattenlevande djur samt genomföra åtgärder

Kommunerna behöver...

- ✓ Via **tillsyn** och **prövning** se till att MKN kan följas.
- ✓ Bedriva tillsyn så att utsläpp av **kväve och fosfor** från **jordbruk** och **hästhållning** minskas och tillförseln av **växtskyddsmedel** minskar.
- ✓ Minska utsläpp från **avloppsledningsnät** och **mindre reningsverk**
- ✓ Säkerställa minskade utsläpp från **enskilda avlopp**
- ✓ Minska risken för spridning av **främmande arter**
- ✓ Minska **internbelastning** i sjöar och kustområden

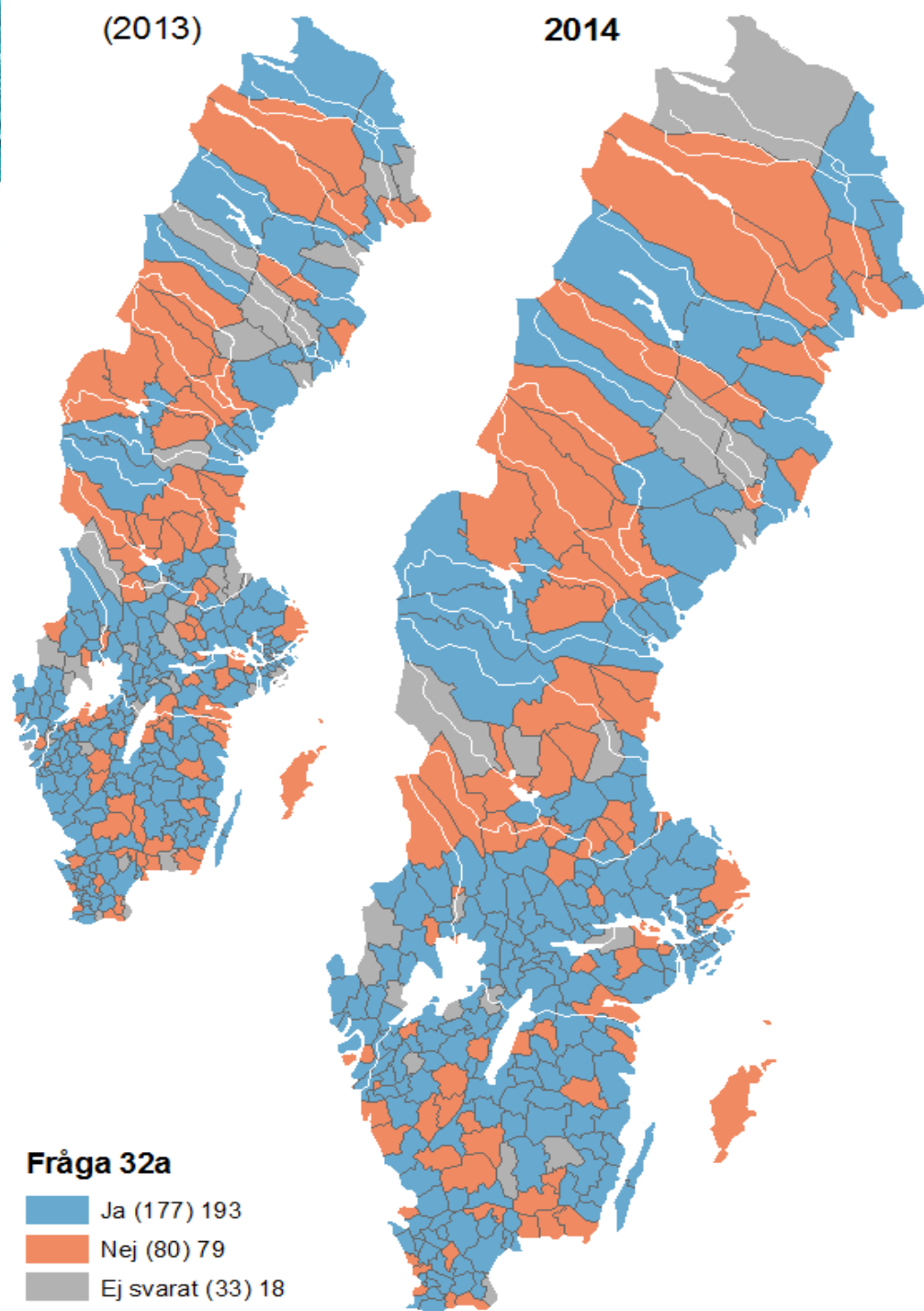

Återrapporering 2014

Svar från 256 av landets
290 kommuner

Åtgärd 34.

Vattenskyddsområden
med skyddsföreskrifter
för samtliga kommunala
dricksvattentäkter

Återrappporteringen används i kommunranking!

2015:

Stockholm stad 6:a

Uppsala 7:a

Upplands Väsby 9:a

Återrappporteringen behandlas i kommunstyrelsen hos allt fler kommuner

Kostnader (nationellt)

- Total kostnad för hela åtgärdsprogrammet fram till år 2021 är **4,5 miljarder kr per år**.
- **60 procent** utgörs av åtgärder som ej genomförts men följer av befintlig lagstiftning (grundläggande åtgärder).
- **20 procent** utgörs av redan planerade och finansierade åtgärder (både grundläggande och kompletterande).
- **16 procent**, (700 milj kr per år), utgörs av kompletterande åtgärder som föreslås för att MKN ska kunna följas.

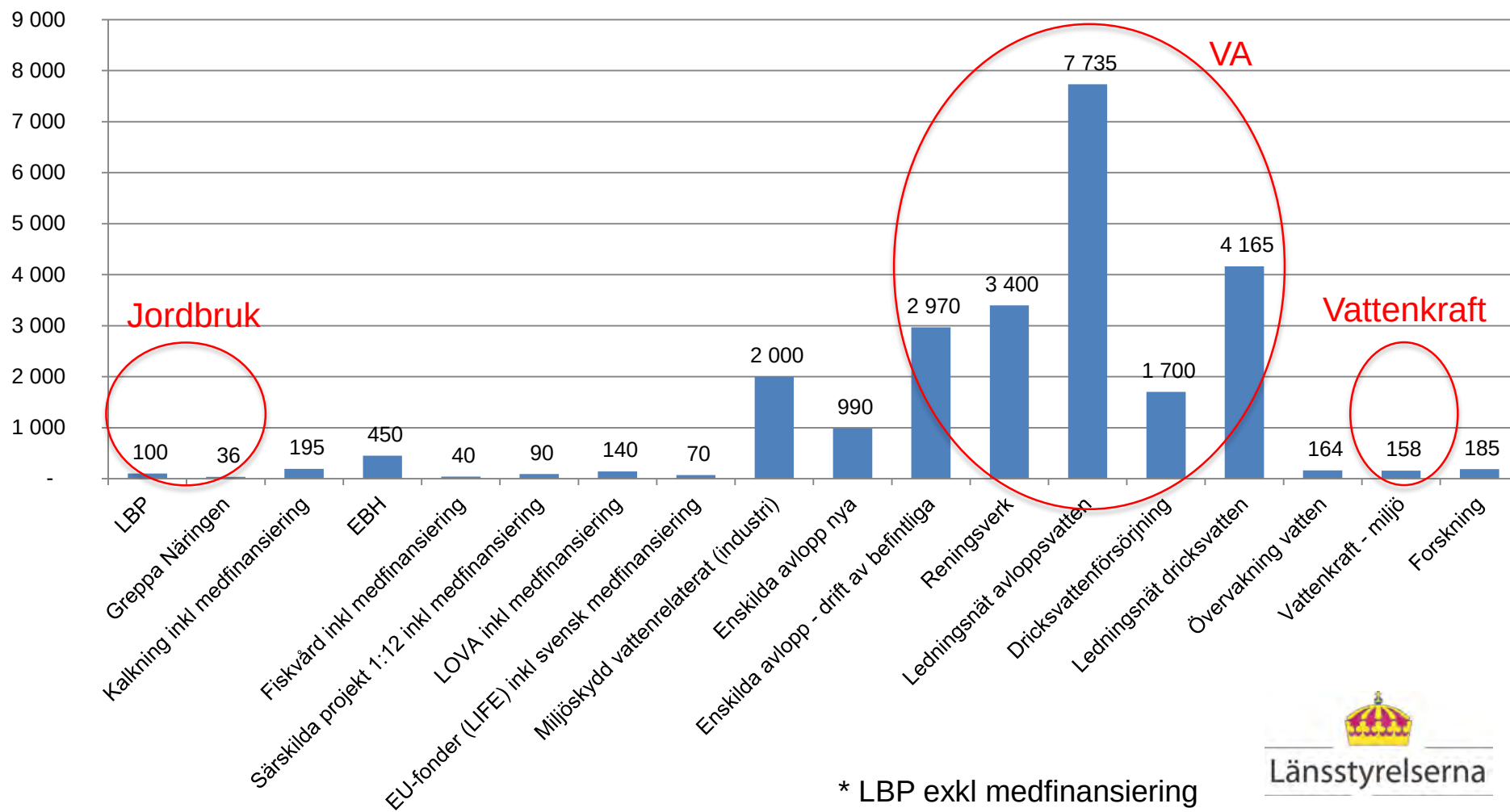
Nyttor – några exempel

- Miljömässiga nyttan av att minska övergödningen har uppskattats till cirka **2 miljarder kr per år** (kustvatten ej medtagna)
- Nyttan med att nå god miljöstatus i Östersjön har för Sveriges del värderats till närmare **8 miljarder kr per år**
- Ett bättre miljötilstånd, bättre fiske och ökad turism har totalt uppskattats generera drygt **11 miljarder kr per år** i intäkter och minst **6900 årliga arbetstillfällen** under lång tid
- Besöksnäringen kopplat till fiske skapar viktiga arbetstillfällen i glesbygd och bidrar idag till exportintäkter på upp till **4,5 miljarder kr per år**

Dagens finansiering

Vattenvårdande åtgärder årligen (Mkr)

Nycklar till framgång

- Konkretare vägledning från myndigheter
- Högre prioritering av vattenfrågorna på både statlig och kommunal nivå
- Mer regional och kommunal samverkan
- Statliga medel till särskilda satsningar (t.ex. prövning av vattenkraft och arbete med vattenskyddsområden)
- Mer vattenåtgärder i landsbygdsprogrammet
- Åtgärdsfond för (småskalig) vattenkraft

Vad händer nu då?

- Den 19 nov 2015 beslutade regeringen att pröva åtgärdsprogrammen för 2016-2021
- Det är de omarbetade förslagen efter samråden som ska prövas
- Som en konsekvens avstod vattendelegationerna från att fastställa nya åtgärdsprogram
- Den 17 dec 2015 beslutade regeringen att åtgärdsprogrammet för 2009-2015 fortsätter gälla

Slutord

- "Bäst-före-datum" att påbörja åtgärder passerades 2015!
- Miljöinvesteringar för god vattenstatus skapar arbetstillfällen – inte minst på landsbygden!

Vattenförvaltningen

På väg mot bättre vatten

10 mars 2016
Naturhistoriska riksmuseet,
Stockholm